

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET MUŽEVIĆ PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 39299/02)

PRESUDA

STRASBOURG

16. studeni 2006.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Mužević protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

- g. C.L. ROZAKIS, *predsjednik*,
 - g. L. LOUCAIDES,
 - g. F. TULKENS,
 - gđa N. VAJIĆ,
 - g. A. KOVLER,
 - g. E. STEINER,
 - g. K. HAJIYEV, *suci*,
 - i g. S. QUESADA, *zamjenik tajnika Odjela*,
- nakon vijećanja zatvorenog za javnost 24. listopada 2006. godine donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 39299/02) protiv Republike Hrvatske kojeg je 18. listopada 2002. godine hrvatska državljanka, gđa Vesna Mužević ("podnositeljica zahtjeva") podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija") .
2. Hrvatsku Vladu ("Vlada") zastupale su njene zastupnice, prvo gđa L. Lukina-Karajković i nakon toga gđa Š. Stažnik.
3. Dana 25. studenog 2004. godine Sud je odlučio da je zahtjev djelomično nedopušten i odlučio od Vlade zatražiti očitovanje o prigovoru koji se odnosi na duljinu pet ovršnih postupaka. Primjenjujući članak 29. stavak 3. Konvencije odlučio je istovremeno odlučiti o osnovanosti i dopuštenosti zahtjeva.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositeljica zahtjeva je rođena 1952. godine i živi u Crikvenici.
5. Dana 28. svibnja 1986. godine podnositeljica zahtjeva i njezin bivši muž A.P. („dužnik“) zaključili su sudsku nagodbu kojom je on preuzeo obvezu: (a) predati joj određene pokretnine navedene u nagodbi (uključujući i neki nakit) i (b) nabaviti joj određenu robu (opremu za kuću i namještaj). Prema hrvatskome pravu sudska nagodba je po snazi jednaka pravomoćnoj presudi i predstavlja ovršnu ispravu.
6. Podnositeljica zahtjeva je 9. siječnja 1989., 9. travnja 1991. i 2. lipnja 1992. godine ishodila i tri sudske presude protiv dužnika, kojim je on obavezan platiti joj određene iznose novca.
7. U razdoblju između 1988. i 1992. godine podnositeljica zahtjeva je pokrenula pet ovršnih postupaka protiv dužnika pred Općinskim sudom u Crikvenici radi ovrhe navedene nagodbe i presuda.
8. Dana 15. svibnja 1991. godine Općinski sud je odlučio spojiti ta tri postupka, tj. postupke pokrenute 1988. (dva postupka) i 1989. godine (vidi pod A., B. i C. u daljnjem tekstu ove presude). Stoga je 6. lipnja 1991. godine sudski izvršitelj poduzeo radnje (vidi stavke 31. i 43. ove presude) radi oduzimanja pokretnina dužnika, u svrhu namirenja zahtjeva podnositeljice zahtjeva u barem dva postupka (postupci pod B. i C.). Isto tako, na oba ova postupka utjecalo je miješanje treće strane, što je dovelo do nedopuštenosti ovrhe u odnosu na

neke oduzete stvari (vidi stavke 32. i 44. ove presude). Međutim, čini se da je sud nakon toga ponovno odvojio ova tri postupka.

9. Preostala dva postupka kojima se prigovara (vidi pod D. u daljnjem tekstu) ostala su odvojena do 27. ožujka 2001. godine kad ih je sud odlučio spojiti.

A. Ovršni postupak br. I-2217/88 (I-139/89)

10. Dana 2. rujna 1988. podnositeljica je podnijela prijedlog za dozvolu izvršenja dijela nagodbe u odnosu na predaju pokretnina. Sud je donio rješenje o izvršenju 15. rujna 1988. godine naloživši dužniku da podnositeljici zahtjeva preda pokretnine. Rješenje je postalo pravomoćno 7. listopada 1988. godine.

11. Dva uzastopna pokušaja izvršnog organa, 24. studenog 1988. i 19. lipnja 1990. godine da oduzme stvari nisu uspjela jer ih nije mogao pronaći u posjedu dužnika. Stoga je podnositeljica zahtjeva 6. prosinca pozvala sud da ocijeni vrijednost pokretnina i obveže dužnika da joj isplati novčanu protuvrijednost.

12. Kako bi udovoljio njenom zahtjevu sud je 17. rujna 1997. godine odlučio pribaviti mišljenje vještaka o vrijednosti pokretnina te je imenovao vještaka da pripremi i podnese nalaz o tome. Vještak je dostavio svoj nalaz 22. listopada 1997. godine i sud ga je odmah proslijedio strankama. Dana 26. lipnja 1998. godine podnositeljica zahtjeva je prigovorila nalazu i pozvala sud da pribavi novi nalaz od drugoga vještaka.

13. Dana 20. listopada 1998. godine predsjednik općinskog suda dao je uputu raspravnom sucu da požuri postupak.

14. Vlada je tvrdila da je 17. svibnja 1999. godine poziv podnositeljici zahtjeva dostavila policija, jer ga je ona odbijala primiti. Podnositeljica zahtjeva je navela da nije nikada odbila primiti poziv i objasnila da je to bila uobičajena praksa dostave sudskih pismena u to vrijeme. Naime, zbog proračunskih ograničenja sud je često tražio da policijske vlasti (koje su smještene u istoj zgradi kao i sud) raznose pozive putem svojih policajaca dok vrše ophodnju u gradu.

15. Na ročištu održanom 26. svibnja 1999. godine sud je prihvatio zahtjev podnositeljice zahtjeva za dodatnim vještačenjem i imenovao drugoga vještaka. Drugi je vještak dostavio svoj nalaz i mišljenje 14. srpnja 1999. godine na koje podnositeljica zahtjeva nije imala nikakvih prigovora. Ipak je sud 20. rujna 1999. godine pozvao vještaka da dopuni svoj nalaz i mišljenje izračunom zakonskih zateznih kamata. To je vještak učinio 11. studenog 1999. godine.

16. Na ročištu održanom 27. listopada 1999. godine sud je saslušao dužnika i odlučio pribaviti mišljenje vještaka nadležnog za procjenu vrijednosti nakita.

17. U razdoblju od 25. studenog 1999. godine i 21. ožujka 2001. godine podnositeljica zahtjeva je dostavila četiri požurnice potičući sud da ubrza postupak. Isto je tako 31. svibnja 2000. godine podnijela zahtjev za izuzeće svih sudaca toga suda, no na kraju je 19. siječnja 2001. godine povukla svoj zahtjev za izuzeće.

18. Dana 27. travnja 2001. godine predsjednik suda je po drugi puta dao uputu raspravnom sucu da požuri postupak.

19. Na ročištu održanom 10. srpnja 2001. sud je pozvao dva vještaka da usklade svoja mišljenja.

20. U razdoblju između 21. rujna 2001. i 19. kolovoza 2002. godine podnositeljica zahtjeva je podnijela tri požurnice tražeći da sud ubrza postupak.

21. Dana 8. listopada 2003. godine predsjednik sud je odbio zahtjev podnositeljice zahtjeva za izuzeće suca u predmetu, koji je bio podnesen sedam dana ranije.

22. Dana 22. listopada 2003. godine sud je prihvatio zahtjev podnositeljice zahtjeva od 6. prosinca 1993. godine (vidi stavak 11. ove presude) i donio odluku kojom je dužniku naložio

da podnositeljici zahtjeva plati 20.552 hrvatske kune (HRK). Odluka je postala pravomoćna 5. studenog 2003. godine.

23. Čini se da je u međuvremenu podnositeljica zahtjeva podnijela još jedan zahtjev za izuzeće raspravnog suca. Dana 10. studenog 2003. godine predsjednik suda prihvatio je njen zahtjev i predmet dodijelio u rad drugome sucu.

24. Dana 25. studenog 2003. godine sud je pozvao podnositeljicu da naznači sredstvo i predmet izvršenja, tj. imovinu dužnika u odnosu na koje se može provesti izvršenje odluke od 22. listopada 2003. godine. Podnositeljica zahtjeva je to učinila 5. prosinca 2003. godine, naznačivši da je dužnik vlasnik dva automobila.

25. Dana 20. siječnja 2004. godine sud je donio rješenje o izvršenju oduzimanjem automobila dužnika i pozvao podnositeljicu zahtjeva na uplatu predujma za izlazak sudskog ovršitelja. Nakon što je podnositeljica uplatila predujam 2. veljače 2004. godine, predmet je četiri dana kasnije proslijeđen suskom ovršitelju.

26. Policijske su vlasti obavijestile sud 22. studenog 2004. godine da su upisale zapis zabrane otuđenja osobnih vozila u upisnik vozila u odnosu na automobile dužnika.

27. Dana 11. srpnja 2005. godine sudski ovršitelj je obavio izlazak i oduzeo automobile dužnika sastavivši pljenidbeni popis. Sud je 22. studenog 2005. godine podnositeljici zahtjeva poslao zapisnik sa izlaska na očitovanje i pozvao je da dade daljnje prijedloge u odnosu na oduzeta vozila. U svom je odgovoru od 15. prosinca 2005. godine podnositeljica zahtjeva zatražila od suda da procijeni vrijednost oduzetih automobila i nakon toga ih proda radi namirenja njenog potraživanja.

28. Čini se da je postupak još uvijek u tijeku.

B. Ovršni postupak br. I-2219/88 (I-162/90, Ovr-750/05)

29. Dana 2. rujna 1988. godine podnositeljica zahtjeva je zatražila ovrhu drugog dijela nagodbe (vidi stavak 5. ove presude). Dana 15. rujna 1988. godine sud je donio rješenje o izvršenju kojim je podnositeljica ovlaštena sama učiniti zamjenjivu radnju kojom se izvršava obveza dužnika na njegov trošak. Sud je nakon toga prihvatio prijedlog podnositeljice zahtjeva te je 15. travnja 1991. godine naložio dužniku da uplati predujam za troškove nabave stvari.

30. Dužnik nije postupio kako mu je bilo naloženo. Stoga je sud 22. svibnja 1991. godine, na prijedlog podnositeljice zahtjeva, a u svrhu naplate tih troškova, naložio pljenidbu i prodaju dužnikovih pokretnina koje budu nađene u njegovom domu i u njegovim poslovnim prostorijama.

31. Dana 6. lipnja 1991. ovršitelj je zaplijenio neke dužnikove pokretnine (čini se da je među njima bio, barem jedan automobil i motocikl). Bile su povjerene staratelju – određenom M.Č. – na čuvanje.

32. Međutim, M.R.P. se umiješala u postupak kao treća strana tvrdeći da je ona vlasnica nekih od zaplijenjenih pokretnina budući da ih je dužnik prenio na nju. M.R.P. je na kraju, 19. listopada 1994. godine ishodila pravomoćnu presudu u svoju korist kojom je ovrha tražbine podnositeljice zahtjeva u odnosu na te pokretnine proglašena nedopuštenom. Čini se da podnositeljica nije nakon toga zatražila sud da nastavi s ovrhom putem pljenidbe drugih pokretnina.

33. Dana 11. srpnja 2000. godine sud je odlučio prekinuti ovršni postupak zato što je potraživanje podnositeljice zahtjeva bilo namireno.

34. Podnositeljica zahtjeva se žalila protiv te odluke 4. prosinca 2000. godine Županijskom sudu u Rijeci. Tvrdila je da njezino potraživanje zapravo nije bilo namireno, jer je bilo utvrđeno da je ovrha u odnosu na određene pokretnine nedopuštena, i da je sud trebao nastaviti s ovrhom.

35. Dana 12. lipnja 2002. godine Županijsku sud je ukinuo prvostupanjsku odluku i vratio predmet na ponovni postupak.
36. U ponovljenom postupku dana 9. listopada 2003. godine predsjednik suda je odbio zahtjev podnositeljice zahtjeva za izuzeće suca u ovome predmetu. Međutim, 4. studenog 2003. godine prihvatio je drugi takav isti zahtjev i predmet dodijelio u rad drugome sucu.
37. Dana 11. siječnja 2005. godine sud je ukinuo svoje odluke od 15. travnja i 22. svibnja 1991. godine i obustavio ovrhu u dijelu u kojem je dužniku naloženo predujmiti troškove. Tako je od tada na dalje bilo na podnositeljici zahtjeva, na temelju rješenja od 15. rujna 1998. godine, da nabavi stvari i dostavi račun, nakon čega je mogla zatražiti da sud donese odluku kojom se dužniku nalaže plaćanje tih troškova. Obje stranke su se žalile.
38. Dana 9. veljače 2005. godine općinski sud je donio odluku kojom se prekida ovršni postupak. Podnositeljica zahtjeva se žalila.
39. Dana 18. svibnja 2005. godine Županijski sud u Rijeci potvrdio je odluku općinskog suda od 11. siječnja 2005. godine i odbio žalbe stranaka protiv te odluke. S druge je strane, prihvaćajući žalbu podnositeljice zahtjeva, ukinuo odluku suda od 9. veljače 2005 i vratio predmet na ponovljeni postupak.
40. Vlada je tvrdila da je u ponovljenom postupku, 23. lipnja 2005. godine podnositeljica zatražila od Općinskog suda da „imenuje vještaka koji bi procijenio vrijednost pokretnina“ i da je sud prihvatio njen prijedlog na ročištu održanom 5. listopada 2005. godine. U siječnju 2006. godine podnositeljica zahtjeva je platila predujam troškova.
41. Čini se da je postupak još u tijeku.

C. Ovršni postupak br. I-381/89 (Ovr-237/04)

42. Dana 11. listopada 1989. godine podnositeljica zahtjeva je podnijela zahtjev za ovrhu presude iz 1989. godine tražeći pljenidbu dužnikovih pokretnina koje se budu našle u njegovom domu i u njegovim poslovnim prostorijama. Točno je navela da bi sud trebao zaplijeniti, posebice, dužnikov automobil i motocikl, kao i alat, strojeve i opremu iz njegove automehaničarske radione. Sud je donio rješenje o izvršenju 12. veljače 1990. godine.
43. Kako je već naprijed navedeno, dana 6. lipnja 1991. godine ovrhovoditelj je zaplijenio neke dužnikove pokretnine (stavci 8. i 31. ove presude) i one su bile povjerene M.Č.-u kao staratelju.
44. Čini se da nakon miješanja M.R.P. (vidi stavke 8. i 32. ove presude) podnositeljica zahtjeva nije zatražila od suda da nastavi s ovrhom pljenidbom drugih pokretnina.
45. Dana 20. listopada 1998. godine predsjednik suda je dao uputu sucu u ovome predmetu da ubrza postupak.
46. Dana 19. travnja 2001. godine sud je odlučio prekinuti postupak zato što je potraživanje podnositeljice zahtjeva namireno. Dana 30. travnja 2001. godine podnositeljica zahtjeva se žalila Županijskom sudu u Rijeci.
47. Dana 3. ožujka 2004. godine Županijski sud je ukinuo prvostupanjsku odluku i vratio predmet na ponovljeni postupak.
48. Na ročištu održanom 14. lipnja 2004. sud je pozvao podnositeljicu zahtjeva da dostavi adresu M.Č. kako bi se utvrdilo gdje su pokretnine zaplijenjene 6. lipnja 1991. godine. Dana 29. lipnja 2004. godine sud je pozvao policijske vlasti da dostave tu informaciju.
49. U svojem su odgovoru od 7. srpnja 2004. godine policijske vlasti odgovorile da postoji nekoliko osoba istog imena i da im treba više podataka kako bi identificirali osobu kojoj su bile povjerene pokretnine. Sud je obavijestio podnositeljicu zahtjeva o odgovoru policije 3. kolovoza 2004. godine i pozvao je da dostavi adresu M.Č. Čini se da podnositeljica to nije učinila do danas.

50. Dana 28. lipnja 2005. godine sud je pozvao novog punomoćnika podnositeljice zahtjeva u postupku da dostavi punomoć. Ponovio je svoj zahtjev 24. listopada 2005. godine.

51. Čini se da je postupak još uvijek u tijeku .

D. Ovršni postupak br. I-90/92 i I-97/93 (naknadno spojeni pod br. I-90/92)

1. Ovršni postupak br. I-90/92

52. Dana 25. ožujka 1992. godine podnositeljica zahtjeva je podnijela prijedlog za dozvolu izvršenja dijela presude iz 1991. godine. Dana 15. travnja 1992. godine Općinski sud je donio rješenje o izvršenju pljenidbom pokretne imovine.

53. Pokušaj ovršitelja da 18. studenog 1992. godine zaplijeni dužnikove pokretne propao je jer nije pronašao nikakve pokretne podobne za pljenidbu.

54. Dana 20. listopada 1998. godine predsjednik suda je dao uputu sucu da ubrza postupak.

55. Dana 19. lipnja 2000. godine sud je pozvao podnositelja zahtjeva da dostavi kopiju presude iz 1991. godine, da označi izvršni prijedlog u kunama te da sudu dostavi obračun zakonskih zateznih kamata. Podnositeljica je to učinila 5. srpnja 2000. godine zatraživši isplatu 25.962,73 HRK.

56. Predsjednik suda je 20. studenog 2000., 18. siječnja i 26. veljače 2001. godine ponovno pozvao suca u ovome predmetu da ubrza postupak.

57. Dana 13. ožujka 2001. godine sud je zatražio od podnositeljice zahtjeva da dostavi kopiju presude iz 1991. godine s klauzulom pravomoćnosti. Podnositeljica zahtjeva je to učinila 21. ožujka 2001. godine.

2. Ovršni postupak br. I-97/93

58. Dana 29. ožujka 1993. godine podnositeljica zahtjeva je podnijela prijedlog za dozvolu izvršenja tražeći ovrhu presude iz 1992. godine. Potraživala je 83.140,93 HRK. Istoga je dana Općinski sud donio rješenje o ovrši pljenidbom pokretne imovine.

59. Pokušaj ovršitelja da 30. lipnja zaplijeni pokretne dužnika bio je neuspješan jer nije pronađena nikakva imovina koja bi se mogla zaplijeniti.

60. Dana 13. ožujka 2001. godine sud je pozvao podnositelja zahtjeva da stavi daljnje prijedloge o tome kako nastaviti s ovrhom, s obzirom na to da su već dva pokušaja ovršitelja da zaplijeni pokretnu imovinu dužnika propala.

3. Spojeni ovršni postupak pod brojem I-90/92

61. Dana 27. ožujka 2001. godine sud je odlučio spojiti dva naprijed navedena postupka.

62. Ovršitelj je pokušao zaplijeniti pokretnu imovinu dužnika dana 18. travnja 2001. godine, ali nije pronašao nikakav automobil registriran na njegovo ime. S druge strane, pronašao je brod za koji je dužnik tvrdio da je vlasništvo njegove sadašnje žene.

63. Dana 21. lipnja 2001. godine sud je odlučio prekinuti ovršni postupak. Podnositeljica zahtjeva se nije žalila i odluka je postala pravomoćna 10. srpnja 2001. godine.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

64. Mjerodavni dio članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 49/2002 od 3. svibnja 2002. godine – „Ustavni zakon“) glasi kako

slijedi:

(1) Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije no što je iscrpljen pravni put, u slučaju kad o pravima i obvezama stranke ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela nije u razumnom roku odlučio sud ili u slučaju kad se osporenim pojedinačnim aktom grubo vrijeđaju ustavna prava, a potpuno je razvidno da bi nepokretanjem ustavnosudskog postupka za podnositelja ustavne tužbe mogle nastati teške i nepopravljive posljedice.

(2) U odluci kojom usvaja ustavnu tužbu zbog nedonošenja akta u razumnom roku iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud će nadležnom sudu odrediti rok za donošenje akta kojim će taj sud meritorno odlučiti ...

(3) U odluci iz stavka 2. ovoga članka Ustavni sud će odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegova ustavnog prava ... Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu."

65. Prema sudskoj praksi Ustavnoga suda, ustavne tužbe podnesene na temelju članka 63. u kontekstu ovršnoga postupka trebalo je proglasiti nedopuštenima. U svojoj odluci br. U-III A/1165/2003 od 12. rujna 2003. godine Ustavni sud je članak 63. tumačio kako slijedi:

„Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi podnesenoj na temelju članka 63. radi duljine postupka sam u predmetima u kojima sud nije u razumnom roku odlučio o osnovanosti prava i obveza podnositelja ustavne tužbe, tj. kad nije donio odluku o osnovanosti u razumnom roku.

U ovome predmetu ustavna tužba podnesena je radi toga što nije ovršena pravomoćna odluka o kojoj je već bilo odlučeno po pravima i obvezama stranke.

Uzimajući u obzir naprijed navedene odredbe Ustavnog zakona [o Ustavnom sudu]...., Ustavni sud smatra kako u ovome predmetu nisu ispunjeni uvjeti za primjenu članka 63.“

U svojoj odluci br. U-III A/781/2003 od 14. svibnja 2004. godine Ustavni sud dao je daljnje tumačenje članka 63.:

„Uzimajući u obzir naprijed navedene odredbe Ustavnog zakona [o Ustavnom sudu] i činjenicu da ustavna tužba nije bila podnesena zbog nedonošenja odluke u razumnom roku nego zbog toga što nije bila provedena ovrha, Ustavni sud smatra kako u ovome predmetu nisu ispunjeni uvjeti za primjenu članka 63.“

66. U odluci br. U-III A/1128/2004 od 2. veljače 2005. godine Ustavni sud je izmijenio svoju praksu, prihvativši ustavnu tužbu podnositelja ustavne tužbe. Dosudio mu je naknadu i nadležnom sudu naložio da završi ovršni postupak u roku od šest mjeseci od donošenja odluke Ustavnog suda. Pri tome se Ustavni sud izravno pozvao na sudsku praksu Suda u toj stvari.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

67. Podnositeljica zahtjeva je prigovorila da duljina postupka nije bila u skladu sa zahtjevom „razumnoga roka“, predviđenim u članku 6. stavku 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

68. Vlada je osporila tu tvrdnju.

69. Sud ponavlja da se ovrha presude koju donese bilo koji sud mora smatrati sastavnim dijelom "suđenja" u smislu članka 6. (vidi *Hornsby v. Greece*, presuda od 19. ožujka 1997., *Reports of Judgments and Decisions* 1997-II, str. 510-11, § 40). Dakle, ovršni se postupak mora smatrati drugom fazom građanskoga postupka (vidi *Zappia v. Italy*, presuda od 26. rujna 1996., *Reports of Judgments and Decisions* 1996-IV, str. 1411-1412, § 20).

70. Razdoblje koje treba uzeti u obzir započelo je 6. studenog 1997. godine, dan nakon stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Hrvatsku. Međutim, pri ocjeni razumnosti vremena koje je proteklo nakon toga datuma, treba uzeti u obzir stanja postupka u tom trenutku.

71. Razdoblje o kojemu se radi još nije prestalo u odnosu na naprijed opisane postupke pod A, B i C. Oni su do sada trajali gotovo devet godina. S druge strane, mjerodavno razdoblje u odnosu na spojeni peti i šesti postupak (vidi pod D ove presude) okončano je 10. srpnja 2001. godine, kad je odluka općinskog suda o njegovom prekidu postala pravomoćna. Tako je taj postupak trajao oko tri godine i osam mjeseci.

A. Dopuštenost

1. Iscrpljenost domaćih pravnih sredstava

72. Vlada je pozvala Sud da odbije zahtjev podnositeljice zahtjeva zbog toga što nisu bila iscrpljenja domaća pravna sredstva. Vlada je tvrdila da je podnositeljica zahtjeva mogla podnijeti ustavnu tužbu na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu. Kako bi potkrijepila tu svoju tvrdnju Vlada je dostavila kopiju odluke Ustavnoga suda od 2. veljače 2005. godine (vidi stavak 66. ove presude) u kojoj je taj sud utvrdio povredu prava podnositelja ustavne tužbe na suđenje u razumnome roku zbog dugog ovršnog postupka.

73. Podnositeljica zahtjeva je osporila tu tvrdnju. Ona je primijetila, osobito, da je Ustavni sud promijenio svoju praksu na način da je proširio jamstva iz članka 63. Zakona o Ustavnom sudu na ovršni postupak tek u veljači 2005. godine, dakle, nakon što je podnijela svoj zahtjev Sudu.

74. Sud podsjeća kako se od 22. ožujka 2002. godine ustavna tužba na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu smatra djelotvornim pravnim sredstvom u odnosu na duljinu postupka koji je još uvijek u tijeku u Hrvatskoj (vidi predmet *Slaviček v. Croatia* (dec.), br. 20862/02, ECHR 2002-VII). Međutim, u to vrijeme nije bilo jasno bi li se to novo pravno sredstvo uopće primjenjivalo na duljinu ovršnoga postupka (vidi predmet *Pibernik v. Croatia* (dec.), br. 75139/01, 4. rujna 2003.). Naknadni razvoj sudske prakse Ustavnoga suda pokazao je da je tek od 2. veljače 2005. godine ustavna tužba postala djelotvorno pravno sredstvo za duljinu ovršnoga postupka (vidi predmet *Karadžić v. Croatia*, br. 35030/04, stavak 38., 15. prosinca 2005.).

75. Sud ponavlja kako se pitanje jesu li domaća pravna sredstva iscrpljena obično rješava na način da se uzme u obzir datum kad je zahtjev podnesen Sudu (vidi predmet *Baumann v. France*, br. 33592/96, § 47, ECHR 2001-V (izvaci)).

76. U ovome predmetu podnositeljica zahtjeva nije podnijela ustavnu tužbu, nego je umjesto toga 18. listopada 2002. godine podnijela svoj zahtjev Sudu. Tek je više od dvije godine kasnije Ustavni sud po prvi puta presudio da je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku u odnosu na duljinu ovršnog postupka. Stoga se od podnositeljice zahtjeva

nije moglo očekivati da podnese tu tužbu, koja joj u to vrijeme nije nudila nikakve razumne izgleda za uspjeh. Prigovor Vlade treba stoga odbiti.

2. Pridržavanje pravila o šest mjeseci

77. Sud podsjeća da se prema članku 35., stavku 1. Konvencije, Sud može baviti s nekom stvari „u roku od šest mjeseci od datuma kad je donesena konačna odluka.“ Međutim, kad se navodna povreda odnosi, kao što je to slučaj u ovome predmetu, na trajnu situaciju protiv koje nije dostupno nikakvo pravno sredstvo, tada razdoblje od šest mjeseci počinje teći tek kad je ta situacija okončana (vidi, između mnogih drugih izvora prava, *Pekov v. Bugarska*, br. 50358/99, § 60, 30. ožujka 2006.).

78. Sud s tim u vezi opaža da su dva ovršna postupka spojena u jedan pod brojem I-90/92 okončana 10. srpnja 2001. godine, a da je podnositeljica zahtjeva podnijela svoj zahtjev Sudu 18. listopada 2002. godine, dakle više od šest mjeseci kasnije.

79. S druge strane, Vlada u svojem očitovanju nije postavila prigovor nedopuštenosti s obzirom na pravilo o šest mjeseci.

80. Sud ponavlja da on nema mogućnost zanemariti primjenu pravila o šest mjeseci, samo zbog toga što Vlada nije uložila prethodni prigovor u tom smislu (vidi predmet *Walker v. the United Kingdom* (dec.), br. 34979/97, ECHR 2000-I). To je tako zato što pravilo o šest mjeseci, kojime se odražava želja ugovornih stranaka da se već donijete odluke ne dovode u pitanje nakon proteka nekog nedefiniranog vremenskog razdoblja, služi interesima ne samo tužene Vlade, nego i pravne sigurnosti, koja je vrijednost sama po sebi. Ovo je pravilo odmjerilo vremenska ograničenja nadzora koji vrše organi Konvencije i dalo znak i pojedincima i državnim vlastima koje je to razdoblje preko kojega takav nadzor nije više moguć (vidi naprijed citirani predmet *Walker*).

81. Slijedi da je ovaj dio zahtjeva nedopušten na temelju članka 35., stavka 1. i da ga treba odbiti na temelju članka 35., stavak 4. Konvencije.

82. Sud nadalje primijećuje da ostatak zahtjeva kako je naveden pod točkama A, B i C ove presude nije očigledno neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije. Nadalje primijećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba biti proglašen dopuštenim.

B. Osnovanost

83. Sud ponavlja da država ima obvezu organizirati sustav ovrhe presuda koji je djelotvoran kako na razini prava tako i u praksi, te osigurati njihovu ovrhu bez neopravdanih odgoda (vidi predmet *Fuklev v. Ukraine*, br. 71186/01, § 84, 7. lipnja 2005). Međutim, moguće propuštanje ovrhe presude zbog neimaštine dužnika ne može se smatrati krivnjom države, osim u mjeri u kojoj se to može pripisati domaćim vlastima, na primjer, njihovim greškama ili odgodi u postupanju s ovrhom (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Omasta v. Slovakia* (dec.), br. 40221/98, 10. prosinca 2002.).

84. Razumnost duljine postupka mora se ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na slijedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i mjerodavnih vlasti kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi, između mnogo drugih izvora prava, predmete *Cocchiarella v. Italy* [GC], br. 64886/01, § 68, biti će objavljena u ECHR 2006 i *Frydlender v. France* [GC], br. 30979/96, stavak 43., ECHR 2000-VII). Sud ponavlja da se u ovršnom postupku, zbog same njegove prirode treba postupati ekspeditivno (vidi predmet *Comingersoll S.A. v. Portugal* [GC], br. 35382/97, § 23, ECHR 2000-IV).

85. Sud smatra da duljina tri ovršna postupka o kojima se radi, koji su do sada trajali više od osam godina svaki, i koji su još u tijeku, jest *a priori* nerazumna i traži opću ocjenu. Njihova bi se ukupna duljina mogla opravdati samo u iznimnim okolnostima. Međutim, tvrdnje Vlade koje se odnose na složenost predmeta i na ponašanje stranaka ne mogu dovoljno objasniti takvo bitno odugovlačenje, koje je bilo, po mišljenju Suda, uzrokovano uglavnom time što domaći sudovi nisu djelotvorno kontrolirali ovršni postupak. Štoviše, ne može se tvrditi da je postupak još uvijek u tijeku samo formalno, tj. kao puki postupovni osigurač koji omogućava podnositeljici osigurati pljenidbu bilo koje imovine inače insolventnog dužnika, koja bi se moguće mogla pojaviti u budućnosti (vidi, obrnutom implikacijom, *Balázs v. Hungary* (dec.), br. 63673/00, 25. siječanj 2005.). Upravo suprotno, kao što se čini iz spisa predmeta, dužnik ima nekoliko automobila i vodi posao automehaničara, koji je registriran na njegovo ime barem od 1996. godine. Stoga se propuštanje ovršiti sudsku nagodbu i presudu protiv njega do sada teško može pripisati tome da on nema sredstava.

86. Sud je često utvrdio postojanje povreda članka 6. stavka 1. Konvencije u predmetima u kojima se postavljaju pitanja slična onima u ovome predmetu (vidi, na primjer, predmete *Poláček v. Slovakia*, br. 58707/00, 15. studeni 2005.; *Heger v. Slovakia*, br. 62194/00, 17. svibnja 2005. i *Estima Jorge v. Portugal*, presuda od 21. travnja 1998., *Reports of Judgments and Decisions* 1998-II).

87. Ispitavši sav materijal koji mu je dostavljen, Sud smatra da Vlada nije navela niti jednu činjenicu ili argument koji bi ga mogao uvjeriti da dođe do drugačijega zaključka u ovome predmetu. S obzirom na svoju sudsku praksu o ovom pitanju, Sud smatra da je u ovome predmetu duljina postupka bila prekomjerna i da nije zadovoljila zahtjev „razumnoga roka“.

Stoga je došlo do povrede članka 6., stavka 1.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

88. Članak 41. Konvencije predviđa:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

89. Podnositeljica zahtjeva potražuje 20.000 EUR (dvadeset tisuća eura) na ime naknade materijalne i nematerijalne štete.

90. Vlada je osporila taj zahtjev.

91. Glede navodne materijalne štete, Sud primjećuje da nije sporna postojeća obveza države da osigura djelotvornu ovrhu sudske nagodbe od 28. svibnja 1986. godine i presude od 9. siječnja 1989. godine. Sud podsjeća da je oblik zadovoljštine koji najviše odgovara u odnosu na povredu članka 6. osigurati da podnositeljica zahtjeva bude, što je to više moguće, stavljena u situaciju u kojoj bi bila da nisu bili zanemareni zahtjevi članka 6. (vidi presudu u predmetu *Piersack v. Belgium* (Article 50) od 26. listopada 1984., Series A br. 85, str. 16, § 12; i, *mutatis mutandis*, predmet *Gençel v. Turkey*, br. 53431/99, § 27, 23. listopada 2003.). Sud nalazi da se u ovome predmetu također primjenjuje ovo načelo, s obzirom na utvrđenu povredu. Sud stoga smatra da će Vlada osigurati, odgovarajućim sredstvima, ovrhu sudske nagodbe od 28. svibnja 1986. godine i presude od 9. siječnja 1989. godine, izmijenjene rješenjima o ovrsi donesenim u odnosnim ovršnim postupcima.

92. Odlučujući na pravičnoj osnovi Sud na ime nematerijalne štete podnositeljici zahtjeva s tog naslova dosuđuje 4.800 EUR, uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati na taj iznos.

B. Troškovi i izdaci

93. Podnositeljica zahtjeva nije dostavila zahtjev za naknadu troškova i izdataka. Stoga Sud smatra da joj s toga naslova ne treba dosuditi nikakav iznos.

C. Zatezna kamata

94. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* prigovor koji se tiče prekomjerne duljine tri ovršna postupka br. I-2217/88 (I-139/89), I-2219/88 (I-162/90, Ovr-750/05) i I-381/89 (Ovr-237/04) dopuštenim, a ostatak zahtjeva nedopuštenim;

2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;

3. *presuđuje*

(a) da će tužena država osigurati, odgovarajućim sredstvima, ovrhu sudske nagodbe od 28. svibnja 1986. godine i presudu od 9. siječnja 1989. godine;

(b) da tužena država podnositeljici zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti 4.800 EUR (četiri tisuće osamsto eura) na ime nematerijalne štete, koji treba pretvoriti u domaću valutu tužene države po tečaju važećem na dan namirenja, te svaki porez koji bi mogao biti zaračunat na taj iznos;

(c) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedeni iznos plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećana za tri postotna boda;

4. *odbija* ostatak zahtjeva podnositeljice zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 16. studenog 2006. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Santiago QUESADA
zamjenik tajnika Odjela

Christos ROZAKIS
Predsjednik